

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Каякентская СОШ №1» Каякентского района

Конспект урока
Родного языка в 5 классе
Тема: «Атлык»
(имя существительное)

Копия верна,

Автор: учитель родного языка и литературы
Гусейнова Испаният Магомедовна

Дарсны мурады:

- 1) Атлыкъны гъакъында гечилген материалны такрарламакъ;
- 2) атлыкъланы морфология якъдан чечме уьйренмек;
- 3) яшав булан байлап, атлыкълар булан жумлалар къуруп болмакъ.

Дарсны тайпасы: такрарлав

Къолланагъан къураллар: компьютер, мультимедийный проектор, иллюстрация.

Эшиграф: Халкъыбызгъа, элибизге

Юрек салып, шону бил:

Адам болмакъ учун бизге

Тарыкъ азиз ана тил. (М. Атабаев) (слайд-1)

Дарсны барышы

1) яшланы дарсгъа къуршав.

2) къумукъ мультфильм «Простаквашинодан уьчев» (слайд-2)

3) Мультфильмге гьере сораулар: -Сиз гьереген предметлени санайыкъ?

-Предметни къайсы тил гесим ахтара?

-Атлыкъ деп негер айтыла?

-Атлыкъланы тюрлюлерин айтыгъыз. (хас-жынс, жанлы-жансыз)

-Мультфильмде ёлукъгъан хас атлыкъланы айтайыкъ.

3.2. Карточкалар булан иш. (Ана, Али, ата, мактан, Каспийск, орам, Каспийский денгиз, къалам, Аминат, яш, Магъачкъала.)

4) Яратывчулукъ иш.

- Схемалагъа гьере жумлалар тизмек. (слайд-4-5)

1) Матроскин мишик мени фамилиям.

2) Фёдор агъав мишикге батгъыч башда ёлукъду.

5) Атлыкъланы тюрлюлерин гьерсетмек.

Ата юртубузгъа Уллубийни аты къоюлгъан.

Атанг булан макътанма, атынг булан макътан. (слайд-7)

- Уллубий – хас, жанлы
- Атанг – жыне, жанлы
- Ата – жыне, жанлы
- Аты – жыне, жансыз.
- Атынг – жыне, жансыз (слайд-8)

6) Оюнлар

Сёзю ахырындагъы гьарпгъа башланагъан янгы сёз.

Магъачкъала, Атланавул, Ленинкент,

Темиркъую, Южный Сухокумск,

Касумкент, Тереклимектеп, Параул... (слайд-9)

-Бизин районда нече юрт бар? (18)

-Санайыкъ.

-Олар бары да нечик атлыкълардыр?

7) Юртну ийиси Абдулмежид Межитов.

-Бары да атлыкъланы тептерлеге гьечурейик, къошумчаларын айырайыкъ.

-Олар нечик къошумчалардыр? (слайд 10-11)

Язда салкын болагъан,
Къышда исси болагъан,
Гётермебиз бар бизни
Гъар неши де салагъан.
Гётермени тамына
Бир хыйлы чюй къагъылгъан.
Шо чюйлеге кёп тюрлю
Дарман отлар тагъылгъан.
Бакъаяпыракъ да бар,
Бар мунда гийигот да.
Аткъулакъ, ётелбалам,
Тавмичари де гъатта.

8) Ялалыс мюгълен.

Аякъ къагъып, къол силлеп,
къолларыбызны тюзлеп,
Къанат къагъып учайыкъ,
Астаракъ олтурайыкъ,
Муаллимге тынглайыкъ. (слайд-12)

9) Жумлаланы тенгешидирив (слайд 13-14)

- Яхшы адам яман ишни этмес.
- Яхшылыкъ гъар заманда да яманлыкъдан озуп гелген.

-Шу жумлаланы бир тамурлу сёзлерин айырыгъыз, къайсы тил гесимден этилгенни айтыгъыз.

Яхшы, яман- сыпатлыкъ

- Яхшылыкъ, яманлыкъ - атлыкъ

10) Атлыкълар дагъы да къайсы тил гесимлерден этиле? (слайд 15-16)

- Ёл
- Агъач
- Гъилла
- Адил
- Байламакъ
- Бёлмек
- Ачмакъ

- Ёлдаш
- Агъачлыкъ
- Гъиллачы
-
- Адиллик
- Байлам
- Бёлюк
- Ачгъыч

11) Чечеген ёмакълар (слайд-17)

1) Акъ мамукъдай сувукъда
Сув агъа от ювукъда
Къыида къыр ондан тола.
Яшлагъа йыбанч бола.

2) Шаршавдай ап-акъ бола,
Гюнню гёрсе ёкъ бола.

3) Бары ерни акъ шаршав япгъан.

12) Суратгъа гёре жумлалар тизмек. (слайд 18)

13) Айтывлар (слайд-19)

Къыины бир гюнню де къыишдыр.

Къыи къыишыгъын этмесе, яз язлыгъын этмес.

Къыи болсун-къарлы болсун.

Къыиында къырда болсанг, язбашында уйде бол.

14) Ялалыгъа мюгълет. (слайд-20)

Къулакъ берилген бизге,

Асил сёзге тынглама

Гёзлер берилген бизге

Гёзелликге къарама.

Башыбыз да бар бизиш

Тюз ойланы ойлама.

Аякъларыбызда бар

Тюз ёлланы бойлама

15) Кипап булан иш – тапшурув 159.

16) Кроссворд чечив. (слайд-22)

Белгиленген сёзлени гелишиш айтыгъыз.

**1. Анасы яшына тюкенден кипаплар алды. – Кипаплар полкада низам
булан ерлеиген.**

2. Юрта мен ювугъумну гёрдюм. – Ювугъумну иниси университетде

охуй

17) Уйге иш: Диктантгъа гъазирленмек.